

1. Метою дидактичного діагностування є своєчасне виявлення результатів, оцінка та аналіз протікання навчального процесу в зв'язку з його продуктивністю. Як бачимо, в діагностику вкладається більш широкий та глибокий зміст, ніж в традиційний контроль знань та умінь студентів.
2. Застосування сучасних методів навчання не вичерпує всіх проблем особисто орієнтованого навчання і потребує удосконалення специфіки формування фахової компетентності майбутніх медичних працівників.
3. Контроль лише констатує результати, не пояснює їх походження.
4. Діагностування розглядає результати в зв'язку з шляхами та способами їх досягнення, виявляє тенденції та динаміку формування продуктів навчання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Булах І.Є. Проблеми оцінювання знань студентів у контексті вимог Болонської декларації. / І.Є.Булах, О.П.Волосовець, М.Р. Мруга // Медична освіта. Науково-практичний журнал. Тернопіль. 2/2011. С. 20-23.
2. Мацьків С.Т., Петловнюк Л.Д. Роль контролю знань студентів і системний підхід до практичного використання його методів. Організація навчально-виховного процесу. З досвіду роботи вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації. / С.Т. Мацьків, Л.Д. Петловнюк // Випуск 17.2011, С. 52-55.
3. Поважна Л.І. Організаційно-методичне забезпечення контролю якості навчання у вищому закладі освіти. / Л.І. Поважна, Г.С. Цехмістрова / Навчально-методичний посібник.-Київ, 2001.- 94 с.
4. Романишина Л.М. Модульно-рейтингова система обучения, организация работы, поиски, исследование. / Л.М. Романишина // Монография.- М.:1993.-160 с.
5. Якубовський О.П. Управління навчальним процесом. Навчально-методичний посібник. / О.П. Якубовський // - Одеса, 1999.- 48 с.

УДК: 378.147.091.33-027.22:616.253.5:617-089

FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE JUNIOR SPECIALIST IN PRACTICAL TRAINING OF STUDENTS DURING PRACTICAL LESSONS ON SURGERY

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ У ПРОЦЕСІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З ХІРУРГІЇ

Khomko O.Y.

MD, PhD, Assoc. Professor,
Department of Nursing and Higher Nursing Education Higher state educational establishment of Ukraine «Bukovinian State Medical University», Ukraine.
E-mail: Homko.oleg@bsmu.edu.ua

Kyzuk F.V.

PhD, Deputy Director for Academic work
Chernivtsi Medical College, Higher state educational establishment of Ukraine «Bukovinian State Medical University», Ukraine.
E-mail: Chern_medcollege@ukr.net

R.I. Sydorчук

MD, PhD, Professor at the Department of General Surgery
Higher state educational establishment of Ukraine
«Bukovinian State Medical University», Ukraine.
E-mail: rsydorchuk@ukr.net

Piddubna P.I.

Chernivtsi Medical College, Higher state educational establishment of Ukraine
«Bukovinian State Medical University», Ukraine.
E-mail: yura.pelepets@yahoo.com

Pelepets Y.O.

Chernivtsi Medical College, Higher state educational establishment of Ukraine
«Bukovinian State Medical University», Ukraine.
E-mail: opelepets@ya.ru

Хомко О.Й.

Кандидат медичних наук, доцент кафедри догляду за хворими та вищої медсестринської освіти
ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет, Україна
E-mail: Homko.oleg@bsmu.edu.ua

Ф.В. Кузик

Кандидат медичних наук, заступник директора з навчальної роботи Чернівецького медичного коледжу БДМУ,
ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет, Україна
E-mail: Chern_medcollege@ukr.net

Сидорчук Р.І.

Доктор медичних наук, професор кафедри загальної хірургії
ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», Україна
E-mail: rsydorchuk@ukr.net

Піддубна П.І.

Чернівецький медичний коледж,
ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», Україна
E-mail: yura.pelepets@yahoo.com

Пелепець Ю.О.

Чернівецький медичний коледж,
ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», Україна
E-mail: opelepets@ya.ru

Summary. Formations of professional competence are important in system of training health professionals, since in its passage are fixed knowledge acquired by students during their studies, and are formed and improved practical skills. One of the objectives of the BSMU College is to create conditions for effective targeting of future specialist in the professional space. Achieving this goal is possible in the presence of students' necessary skills.

Keywords: professional competence, practical skills, educational process, teaching, students.

Резюме. Формування професійної компетентності має важливе значення в системі підготовки медичних фахівців, адже в процесі її проходження закріплюються знання, отримані студентами під час навчання, формуються і удосконалюються практичні вміння та навички. Одним із завдань коледжу БДМУ є створення умов для ефективної орієнтації майбутнього спеціаліста в професійному просторі. Досягнення поставленої мети можливе за наявності у студентів необхідних практичних навичок.

Ключові слова: професійна компетентність, практичні навички, навчальний процес, викладання, студенти.

Вступ. Одним із найважливіших напрямків підготовки майбутніх фахівців у навчальних закладах медичного профілю I-II рівнів акредитації в сучасних умовах є формування професійної компетентності молодших медичних спеціалістів, тобто компетентісна стратегія.

Актуальність теми базується на тому, що реформування системи професійної підготовки молодших медичних фахівців як складової системи охорони здоров'я України на сучасному етапі зумовлено глобальними змінами на європейському та світовому ринку праці, прогресом світової медичної науки, змінами в соціальному, економічному, правовому та освітньому просторах.

На сучасному етапі поняття «професійна компетенція» розглядається як синонім поняттю «професіоналізм» або як його складова частина.

Основна частина. Професійна компетенція - це сукупність знань, умінь, навичок та особистісних якостей фахівця, необхідних для забезпечення ефективної професійної діяльності [2, 44-52].

Поняття «професіоналізм» майбутнього молодшого медичного спеціаліста можна визначити як інтегровану якість особистості, яка включає [1, 62-66]:

- необхідні професійні знання;
- володіння технікою виконання професійних навичок та умінь;
- уміння оцінити стан пацієнта та зорієнтуватись в конкретній ситуації;
- уміння надавати невідкладну допомогу хворим та потерпілим в межах своєї компетенції;
- здатність аналізувати, критично мислити;
- володіння основами фахового спілкування;
- професійну культуру.

Отже, поняття професійної компетенції - це єдність теоретичної та практичної готовності до здійснення професійної діяльності.

Головною метою освітньої діяльності є становлення особистості, здатної зорієнтуватися в умовах швидкозмінного соціуму, визначити мету своєї діяльності, скласти план та добрати засоби досягнення своєї мети, реалізувати заплановану діяльність та нести відповідальність перед суспільством за її наслідки. Якісна освіта - це освіта, що формує у студентів системне мислення, виробничу, комунікативну культури, творчу активність, уміння планувати свою діяльність і передбачати її наслідки.

Специфіка підготовки спеціалістів у медичному коледжі зумовлена цілями і особливостями їх майбутньої професійної діяльності [4, 69-71].

Сьогодні широкого поширення набувають ті форми і методи навчальної діяльності, котрі забезпечують всебічний розвиток особистості та зростання професійної компетенції.

Адже, від рівня підготовленості медичного персоналу до здійснення професійної діяльності залежить якість виконання призначень лікаря, лікувально-діагностичних маніпуляцій, надання адекватної невідкладної допомоги хворим та потерпілим, і загалом- ефективність лікування, а іноді й життя людини.

Процес навчання-це не автоматичне викладання навчального матеріалу. Він потребує напруженої розумової роботи студента і його власної активної участі в цьому процесі. Цього можна досягти тільки за допомогою активного навчання.

Загальновідома так звана «Піраміда навчання»:

- лекція- 5% засвоєння;
- читання-10% засвоєння;
- відео/аудіо записи-20% засвоєння;
- демонстрація-30% засвоєння;
- дискусія-50% засвоєння;
- практика через дію-75% засвоєння.

Головною складовою частиною процесу підготовки молодших медичних спеціалістів є практична підготовка, основою і серцевиною якої є практичні заняття. Мета практичних занять - формування у студентів основ професійної майстерності. Кожне практичне заняття повинно бути цікавим для студентів та ефективним за кінцевим результатом.

При проведенні практичних занять з хірургічних дисциплін на базі кабінетів доклінічної практики досить ефективними є прийоми та форми тренінгових занять, які сприяють засвоєнню та закріпленню знань, дозволяють студентам розкрити свої можливості, добре знімають напруженість та емоційну втому. Тренінг- це навчання, яке базується на досвіді та знаннях учасників, в першу чергу викладача, і дає можливість, окрім отримання нової інформації, відразу використовувати її на практиці, відпрацьовуючи нові практичні навички та вдосконалюючи набуті раніше. Засвоєння практичних навичок та умінь значно покращується за умови використання алгоритмів виконання практичних навичок. Алгоритми можуть використовуватись як з навчальною, так і з контролюючою метою [3, 106-108].

У процесі вивчення приватної хірургії є ряд тем, де викладач позбавлений можливості працювати зі студентами безпосередньо біля ліжка хворих на деякі хвороби. У цих випадках доречно використовувати ділові ігри. Ділові ігри є практичною моделлю навчання через діяльність, дають можливість відтворити середовище, норми поведінки, способи і послідовність дій, завдяки чому студенти набувають знань не тільки для відповіді на наступному занятті або іспиті, а й для життя. Гра- це одна з форм активізації пізнавальної діяльності студентів. Гра дозволяє яскравіше виявити індивідуальність студента, а студентам позбутися страху перед опитуванням, підвищити інтерес до теми та предмету в цілому, зацікавленість в результатах [5, 24-33].

Широкого використання при практичному вивченні хірургічних дисциплін набули імітаційні методи активного навчання- вирішення типових ситуаційних та клінічних задач, що сприяє оволодінню програмними практичними навиками та вдосконаленню їх. Краще оволодіти необхідними знаннями та навиками студент може тільки тоді, коли він сам буде проявляти до них інтерес і докладати зусилля, а це найбільш ефективно здійснюється при вирішенні конкретних завдань.

Також викладачами хірургічних дисциплін використовуються нетрадиційні, але цікаві форми практичного навчання: заняття-КВК, заняття-брейн-ринг. Заняття-КВК насамперед сприяє формуванню самостійного мислення, стимулює розвиток творчих здібностей, розширює світогляд. Цінність цього виду заняття полягає в тому, що у студентів формуються навички самостійної роботи з літературою, а також розвиваються здібності і вміння чітко викладати свої думки. Викладач при цьому виконує два основних завдання: по-перше, чітко формулює завдання студентам, а по-друге, логічно вибудовує отримуваний студентами результат. Заняття брейнеринг передбачає перевірку знань та умінь студентів у нетрадиційній формі. Студенти при цьому об'єднуються в групи, команди і мають можливість взаємодіяти під час обговорення, обмінюватись інформацією та орієнтуватися на успішних одногрупників.

Ознаками готовності випускників до професійної діяльності можуть бути:

- позитивне ставлення до обраної професії;
- наявність спеціальних знань, умінь, навичок;
- сформованість професійно важливих якостей;
- сформованість навичок самостійної творчої роботи;
- готовність до постійного саморозвитку та самоосвіти;
- сформованість відповідних психологічних якостей особистості.

Наближають навчання до наукових форм діяльності студентські конференції. У період підготовки до конференції студенти під керівництвом викладачів самостійно виконують невелике дослідження та готують презентації. Конференції проводяться, як правило, в межах спеціальності і посідають почесне місце у навчально-виховних заходах професійного спрямування.

Висновки: Отже, основою формування професійної компетентності майбутніх молодших медичних спеціалістів є:

- опанування базових практичних навичок з дотриманням стандартів їх виконання;
- оптимізація засвоєння практичних навичок та умінь за умови врахування етапів їх формування;
- безперервність процесів навчання та професійного удосконалення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Єрохіна Н.В. Компетентісний підхід до формування успішної особистості / Н.В. Єрохіна // Освіта. Технікуми. Коледжі. Навчально-методичний журнал -2013. -№3(34). - С.62-66.
2. Заблоцька О.С. Компетентісний підхід як освітня інновація: порівняльний аналіз. / О.С. Заблоцька // Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки. Випуск 40. С. 44-52.
3. Поєдинцева Л.Л. Вітчизняний та зарубіжний досвід підготовки медичних сестер у коледжах. / Л.Л. Поєдинцева // Нові технології навчання. Науково-методичний збірник -2012. -№ 72.- С. 106-108.
4. Радзієвська І.В. Формування професійної компетентності медичних сестер. / І.В. Радзієвська // Проблеми освіти-2008.-№57.- С. 69-71.
5. Ткаченко В.М. Ділова гра як метод навчання. / В.М. Ткаченко // Організація навчально-виховного процесу.-2012.-Випуск18. С. 24-33.